

prof. zw. Mieczysław Muraszkiwicz
Instytut Informatyki Politechniki Warszawskiej
Warszawa, ul. Nowowiejska 15/19
mrm@ii.pw.edu.pl , kom.: +48 602 650 108

RECENZJA ROZPRAWY DOKTORSKIEJ
dla Rady Wydziału Zarządzania i Komunikacji Społecznej
Uniwersytetu Jagiellońskiego

Tytuł rozprawy: Język Haseł Przedmiotowych Biblioteki Narodowej i Język Haseł Przedmiotowych KABA. Ewolucja w kierunku Deskryptorów Biblioteki Narodowej

Autor rozprawy: mgr Maria Nasiłowska

Promotor rozprawy: Wiesław Babik

Niniejsza recenzja składa się z następujących pięciu rozdziałów:

- A. Struktura rozprawy
- B. Tło
- C. Ocena rozprawy
- D. Wniosek

A. Struktura rozprawy¹

Przedłożona do recenzji praca składa się z sześciu rozdziałów (Wprowadzenia, rozdziałów numerowanych od 1 do 4 oraz Zakończenia) poświęconych zagadnieniom wymienionym w tytule rozprawy. Jest opatrzona pięcioma aneksami, którymi są: (i) Struktura kartoteki haseł wzorcowych, (ii) Zestawienia określników rzeczowych JHP BN i JHP KABA oraz deskryptory DBN, (iii) Listy określników rzeczowych JHP RAMEAU i JHP KABA, (iv) Zestawienia określników formy i tematów formalnych JHP KABA, JHP BN i DBN, (v) Porównanie semantyki słownictwa JHP BN, JHP KABA i DBN, zawiera także wykaz tabel, indeks rzeczowy, indeks osobowy, wykaz skrótów, streszczenia po polsku i angielsku oraz liczącą 141 pozycji bibliografię. Dzieło zostało zredagowane komputerowo, liczy 387 strony tekstu w formacie pdf.

¹ W rozprawie i w tej recenzji używane są następujące skróty:

BN	Biblioteka Narodowa
DBN	Deskryptory Biblioteki Narodowej, język tworzony i stosowany w Bibliotece Narodowej od 2017 roku.
JHP BN	Język Haseł Przedmiotowych Biblioteki Narodowej
JHP KABA	Język Haseł Przedmiotowych KABA
KABA	Katalogi Automatyczne Bibliotek Akademickich

We Wprowadzeniu do rozprawy przedstawiono jej kontekst tematyczny, podano m.in jej cel, zakres oraz zastosowane metody badawcze. Rozdział pierwszy to krótka charakterystyka języków informacyjno-wyszukiwawczych rozważanych w pracy. Kolejny rozdział zajmuje się słownikiem prezentowanym w formie kartotek hasel wzorcowych, które służą do kontroli słownictwa stosowanego w katalogowaniu i wyszukiwaniu w katalogach bibliotecznych dostępnych w sieci. Tu przedstawiono także modele konceptualne wykorzystywane w bibliotekarstwie, a mianowicie modele FRBR, FRAD, FRSAD i FRBR-LRM. Rozdział trzeci poświęcony jest gramatykom badanych w rozprawie języków informacyjno-wyszukiwawczych, wskazując te elementy syntaktyczne, których modyfikacje są kluczowe w przekształceniu języków hasel przedmiotowych do postaci postkoordynowanej, co jest konieczne do dostosowania katalogów do pracy w środowisku sieciowym. Tematem rozdziału następnego jest semantyka słownictwa (hasel wzorcowych, deskryptorów) dyskutowanych języków informacyjno-wyszukiwawczych. Wskazana są także problemy związane ze stworzenia wspólnego języka opracowania dokumentów bibliotecznych. Każdy z tych rozdziałów zwieńczony jest podsumowaniem. Główną część pracy zamyka Zakończenie, które podsumowuje najważniejsze wątki i wyniki rozprawy oraz sygnalizuje kierunki dalszych badań.

B. Tło

Brewster Kahle, inicjator projektu *Internet Archive*, który zmierza do utworzenia cyfrowej biblioteki dokumentów webowych i zapewnienia do nich powszechnego, łatwego dostępu wpisał się w długą listę tych, którzy od czasów starożytnych bibliotek chińskich i egipskich, przez Bibliotekę Aleksandryjską, Bibliotekę w Pergamonie, biblioteki średniowiecza, Renesansu i Oświecenia, aż po współczesne wspaniałe biblioteki wyposażone w nowoczesne technologie rozumieją cywilizacyjne znaczenie biblioteki jako miejsca nie tylko przechowywania, udostępniania i troski o dobra kultury zapisane w różnej formie i na różnych nośnikach, ale także jako szczególnie ważny element przestrzeni publicznej, miejsce edukacji, wyrównywania szans, przeciwdziałania wykluczeniu cyfrowemu i miejsce tworzenia tożsamości kulturowej oraz jako ważny element budowy kapitału społecznego środowisk, w których i dla których biblioteki funkcjonują. Kahle, na jednym ze swoich wykładów przekonująco argumentował, że za sprawą Internetu, technologii mobilnych oraz szybkiego rozwoju technik zapisu informacji dziś wszyscy powinniśmy stać się bibliotekarzami budując własne zbiory i dzielić się nimi z innymi. Ta wizja, u której podstaw stoi przekonanie, że wiedza i produkty kultury są dobrem wspólnym w gruncie rzeczy od zawsze towarzyszyła bibliotekarzom, jest także widoczna w recenzowanej rozprawie.

Biblioteki, podobnie jak inne artefakty towarzyszące rozwojowi cywilizacji podlegają transformacjom, na które szczególnie, jak wspomniano powyżej, istotny wpływ ma technologia. Dziś większe duże biblioteki, archiwa i muzea to złożone w swej maszynarii organizmy. Do ich sprawnego funkcjonowania potrzebne są zaawansowane systemy informacyjne wspierające pro-

cesy pozyskiwania, filtrowania, opracowywania/katalogowania i korzystania z zasobów oraz zarządzania tymi placówkami. Nie miejsce tu na choćby pobieżne analizowanie szans, zagrożeń i wyzwań jakie niosą nowe techniki informacyjne i komunikacyjne dla bibliotekarstwa i informacji naukowej, odnotujmy wszelako, że znajdujemy się wewnątrz tego procesu, jesteśmy jego częścią, co niewątpliwie utrudnia rozpoznawanie zjawisk i reagowanie na nie. Dziś nie znamy pełnych odpowiedzi na te wyzwania. Gorzej, nie znamy wielu pytań. Naukowa debata w tej sprawie, ostrożna, ale jednocześnie odważne eksperymentowanie i opracowywanie nowych metod i narzędzi w tym zakresie jest szczególnie potrzebne. Tak też odczytuję motywację Autorki do podjęcia badań nad rozwojem i transformacjami języków hasel przedmiotowych w stronę języków deskryptorowych.

Z punktu widzenia użyteczności systemów bibliotecznych szczególnie istotne są katalogi i języki informacyjno-wyszukiwawcze, a w tym języki opracowania przedmiotowego dokumentów. To właśnie w takim szerokim kontekście należy oceniać badania i wyniki uzyskane przez mgr. M. Nasiłowską. Jej inicjatywy badawcze i prace wyraźnie wpisują się w obszar problematyki języków informacyjno-wyszukiwawczych – w swej rozprawie bada ona rozwój tej klasy języków na przykładzie języków hasel przedmiotowych o gramatyce pozycyjnej (JHP BN i JHP KABA) i ich przekształcenia w język deskryptorowy o gramatyce zerowej (DBN), co nie było dotychczas przedmiotem pogłębionych analiz. Ten aspekt pionierskości badań zasługuje na podkreślenie, gdyż przyczynia się do rozszerzenia pola badawczego bibliotekoznawstwa i nauki o informacji.

C. Ocena rozprawy

1. *Jakie zagadnienie naukowe jest rozpatrzone w pracy (teza rozprawy) i czy zostało dostatecznie jasno sformułowane? Jaki charakter ma rozprawa (analityczny, teoretyczny, doświadczalny, inny)?*

Systemy informacyjno-wyszukiwawcze są integralną częścią dobrze zorganizowanych bibliotek. Narzędzia, z których korzystają bibliotekarze i użytkownicy bibliotek, podlegają zmianom, na co ogromny wpływ ma stała informatyzacji bibliotek. Rozprawa mgr M. Nasiłowskiej dotyczy, w ogólnym planie, rozwoju języków hasel przedmiotowych, a w planie szczegółowym Języka Hasel Przedmiotowych Biblioteki Narodowej (JHP BN), Języka Hasel Przedmiotowych KABA (JHP KABA) oraz języka Deskryptory Biblioteki Narodowej (DBN).

Autorka przedstawia w rozprawie następującą tezę (Streszczenie, str. 5, wersja pdf rozprawy):

„Rozwój Języka Hasel Przedmiotowych Biblioteki Narodowej (JHP BN) i Języka Hasel Przedmiotowych KABA (JHP KABA) ma charakter ewolucyjny i zmierza w tym samym kierunku. Jest to proces stopniowych transformacji, któ-

rego etapem kulminacyjnym jest nowy język tworzony w Bibliotece Narodowej – Deskryptory Biblioteki Narodowej (DBN). System ten integruje oba wymienione języki haseł przedmiotowych (jhp). Dodatkową cechą DBN jest objęcie wspólną metodyką zarówno opracowania rzeczowego, jak i opracowania formalnego. Jednocześnie rozprawa wskazuje, w jaki sposób DBN może przeciwdziałać izolacji zasobów bibliotek opracowanych wcześniej za pomocą różnych języków informacyjno-wyszukiwawczych (jiw) w środowisku sieciowym”.

Teza ta została przez mgr M. Nasiłowską przekonująco uzasadniona w rozprawie. Praca ma charakter analityczny, teoretyczny i postulatywny. Jest oparta na badaniach istniejących i używanych języków haseł przedmiotowych. W pracy można znaleźć własne, oryginalne pomysły Doktorantki oraz sprawdzone rozwiązania zaczerpnięte z metodyki projektowania i badania języków haseł przedmiotowych i narzędzi do opracowywania dokumentów w katalogach bibliotecznych.

2. *Czy w rozprawie przeprowadzono w sposób właściwy analizę źródeł (w tym literatury światowej i stanu zagadnień w przemyśle) świadczący o dostatecznej wiedzy autorki? Czy wnioski z przeglądu źródeł sformułowano w sposób jasny i przekonujący?*

Obszerna bibliografia, na którą składają się głównie pozycje polsko- i anglojęzyczne obejmuje spis literatury złożony z 141 pozycji, wśród których są trzy prace Doktorantki. Bibliografia jest relewantna do poruszanego w rozprawie tematu. Nie potrafię odpowiedzieć na pytanie czy jest ona wyczerpująca w sensie referencji do istniejącej wiedzy z badanego zakresu, choć jej obfitość stanowi pozytywną przesłankę w tym względzie.

Przegląd literatury i wnioski wysnute przez Doktorantkę są przekonujące, zwłaszcza w części dotyczącej oceny języków JHP BN i JHP KABA. Świadczą o dobrym rozeznaniu literaturowym i umiejętnym posługiwaniu się piśmiennictwem. W szczególności cytowane i omówione w Wprowadzeniu i rozdziale 1. sprawy dotyczące stanu badań pokazują podstawowe problemy i trudności w obszarze zainteresowań Autorki i uzasadniają podjęcie badań w tym zakresie.

3. *Czy Autorka rozwiązała postawione zagadnienia, czy użyła właściwej metody i czy przyjęte założenia są uzasadnione?*

W ramach swych badań mgr M. Nasiłowska zajęła się weryfikacją tezy, że języki deskryptorowe DBN powstałe na bazie języków haseł przedmiotowych JHP BN i JHP KABA, posiadają znaczący potencjał w procesie tworzenia nowych narzędzi opracowania dokumentów w katalogach Biblioteki Narodowej. W tym celu Autorka zaproponowała model badania i oceny języków haseł przedmiotowych. Jej metoda polega na adaptacji wprowadzonego przez Ferdinanda

de Saussure'a podejścia dla języków naturalnych, nazwanego podejściem diachronicznym, a które polega na badaniu zmian języka na przestrzeni czasu, a więc jako obiektu dynamicznego. Zważywszy na to, że zmiany języków sztucznych dokonują się z relatywnie dużą prędkością (w porównaniu do języków naturalnych) wybór diachronicznego spojrzenia na rozwój języków haseł przedmiotowych uważam za trafny. Z metodycznego punktu widzenia Doktorantka sięgnęła po trzy metod badawczych, a mianowicie (i) metodę analityczną do zbadania przebiegu procesu transformacji języków prekoordynowanych w kierunku postkoordynacji, po to aby można było wykorzystać je w środowisku sieciowym, (ii) metodę porównawczą do pokazania podobieństw i różnic między JHP BN i JHP KABA oraz (iii) metodę modelowania do zaprojektowania sposobu wykorzystania elementów JHP BN i JHP KABA w tworzeniu DBN. Jej podejście można zatem zastosować do wzmocnienia infrastruktury lingwistycznej do opracowywania dokumentów w katalogach Biblioteki Narodowej. W ten sposób Doktorantka rozwiązała postawione zadanie, używając do tego celu właściwej metody opartej na uzasadnionych założeniach.

4. *Czy tematyka rozprawy jest aktualna lub dostatecznie ważna ?*

Tematyka rozprawy jest ważna i aktualna. W zaawansowanych cywilizacyjnie społeczeństwach, których funkcjonowanie w coraz większym stopniu opiera się na systemach edukacyjnych, badaniach naukowych, wysokich technologiach, innowacjach, złożonych systemach prawnych oraz rozbudowanej infrastrukturze medialnej, by wymienić zaledwie kilka obszarów, dane (np. z eksperymentów), informacje oraz wiedza zgromadzone w bibliotekach odgrywają coraz większą rolę. Współczesne uniwersum informacyjne jest tak „gęste” i złożone, że istnieje duża i narastająca potrzeba selekcji wartościowej informacji, jej uporządkowania i udostępniania, czemu mogą sprostać tylko nowoczesne biblioteki, wyposażone w ergonomiczne, przyjazne dla bibliotekarzy i dla użytkowników narzędzia informacyjne, a w tym systemy wyszukiwania informacji i narzędzia do opracowywania dokumentów w katalogach bibliotecznych. Konstatacja ta nabiera szczególnego znaczenia, gdy chodzi o Bibliotekę Narodową, której rola jako głównej księżnicy narodowej i jednego z najważniejszych wzorców kulturotwórczych jest kluczowa. Katalog Biblioteki Narodowej i narzędzia do opracowania dokumentów opisywanych w katalogach stanowią krytyczny element procesów przechowywania i udostępniania piśmiennictwa i innych artefaktów. Autorka pokazała, że dwa języki haseł przedmiotowych – JHP BN i JHP KABA – mają ogromny potencjał w budowaniu nowego (lepszego) narzędzia jakim jest deskryptorowy język DBN. Pozytywne znaczenie tego faktu dla Biblioteki Narodowej jest bezdyskusyjne.

5. *Na czym polega oryginalność rozprawy, co stanowi samodzielny i oryginalny dorobek autorki, jaka jest pozycja rozprawy w stosunku do stanu wiedzy czy poziomu techniki reprezentowanych przez literaturę światową ?*

Mgr M. Nasiłowska podjęła trudny temat rozwoju i przekształcenia języków hasel przedmiotowych w język deskryptorowy, odnosząc swe badania do konkretnego przypadku Biblioteki Narodowej. Jednym z powodów jej pracy jest stwierdzenie, iż „*Główną przyczyną nieprzystawalności języków hasel przedmiotowych do nowoczesnych katalogów bibliotecznych jest charakterystyczna cecha ich gramatyki – prekoordynacja składni*” (str. 253). Autorka przekonująco więc opisała rozwój i przekształcenia języka prekoordynowanego w kierunku postkoordynacji, szczegółowo pokazując etapy tego rozwoju. W rozprawie język deskryptorowy DBN jest narzędziem integracji JHP BN i JHP KABA w środowisku sieciowym i, co szczególnie ważne, stanowi wspólną płaszczyznę metodyczną dla opracowania rzeczowego i formalnego dokumentów. Autorka pokazała pewien uniwersalizm DBN, za pomocą którego można przeciwstawić się w środowisku sieciowym zjawisku izolacji zasobów opracowanych wcześniej za pomocą różnych języków informacyjno-wyszukiwawczych.

Historia języków informacyjno-wyszukiwawczych pokazuje, że pojawienia się katalogów komputerowych doprowadziło do opracowania i zastosowania metody modelowania conceptualnego w bibliotekarstwie. Był to szczególnie ważny moment w historii bibliotekoznawstwa. W rozprawie Doktorantka jasno pokazała, w jaki sposób modelowanie conceptualne wpływa na budowanie opisu dokumentów i prezentowanie ich w środowisku sieciowym. Metoda modelowania posłużyła jej do zaprojektowania sposobu wykorzystania elementów języków JHP BN i JHP KABA do prac nad definiowaniem języka DBN. Odnotujmy przy tym, że z kolei metoda porównawcza została użyta do zidentyfikowania podobieństw i różnic występujących między językami JHP BN i JHP KABA.

Na odnotowanie zasługują wyniki zaprezentowane w rozdziale 3. (poświęcony gramatykom badanych w rozprawie języków informacyjno-wyszukiwawczych), gdzie mgr M. Nasiłowska zidentyfikowała te elementy składniowe, których modyfikacje są kluczowe w przekształceniu języków hasel przedmiotowych do postaci postkoordynowanej, co jak wspomniano, jest nieodzowne do tego, aby katalogi mogły być używane w środowisku sieciowym.

Na uwagę zasługuje podjęcie i wieloaspektowe badanie w rozdziale 4. tematyki kompatybilności analizowanych języków hasel przedmiotowych, co bezpośrednio wiąże się ze stałym wątkiem badań Autorki, a mianowicie uwzględnianie tego, że języki informacyjno-wyszukiwawcze są używane w środowisku sieciowym. To właśnie kompatybilność rozstrzyga o dostępności do danych lub ich izolacji w sytuacji „styku” różnych systemów działających w środowisku sieciowym i determinuje zasady konstruowania elementów systemu. Także w tym rozdziale Doktorantka obszernie przeanalizowała zagadnienie semantyki języków naturalnych i języków sztucznych zbudowanych na bazie języków naturalnych oraz dokonała analizy semantyki hasel wzorcowych i deskryptorów.

Powyższe wyniki Doktorantki, a wymieniłem tylko ich część, plasują ją na wysokiej pozycji na tle innych prac dotyczących języków hasel przedmiotowych, języków deskryptorowych oraz

rozwoju i przekształceń języków informacyjno-wyszukiwawczych. To sprawia, że rozprawa mgr M. Nasiłowskiej poszerza pole badawcze bibliotekoznawstwa i, jak mam nadzieję, będzie stanowiła zachętę dla innych badaczy do podjęcia prac na tym „dodatkowym terytorium”.

6. *Czy Autorka wykazała umiejętność poprawnego i przekonującego przedstawienia uzyskanych przez siebie wyników (zwięzłość, jasność, poprawność redakcyjna rozprawy) ?*

Praca ma logiczną konstrukcję, jej układ edytorski nie budzi większych zastrzeżeń. Zdarzające się tu i ówdzie usterki o charakterze redakcyjnym czy powtórzenia już wcześniej wyjaśnionych kwestii, nie zakłócają jednak narracji i nie obniżają wartości uzyskanych rezultatów. Zaprezentowane w pracy wyniki są podane w sposób czytelny, zrozumiały i w większości przypadków przekonujący.

7. *Jakie są dyskusyjne i/lub słabe strony rozprawy ?*

Oto ważniejsze kwestie warte odnotowania i/lub dyskusji na kanwie rozprawy:

- Rozprawa dotyczy, jak powiada jej tytuł, ewolucji języków hasel przedmiotowych. Czy jednak słowo „evolucja” jest rzeczywiście tym terminem, który oddaje przyczyny i mechanizm zmian zachodzących w obszarze rozwoju języków hasel przedmiotowych ? O ewolucji mówi się głównie w odniesieniu do świata organicznego, w którym „ślepy” mechanizm selekcji naturalnej kieruje procesem transformacji (R. Dawkins używa określenia *ślepy zegarmistrz* - *The Blind Watchmaker: Why the Evidence of Evolution Reveals a Universe without Design*, W. W. Norton & Company, 2015). W odniesieniu do języka hasel przedmiotowych, którego przemiany są organizowane i realizowane świadomie przez specjalistów z tego zakresu lepiej posługiwać się terminami *rozwój*, *przekształcenie*, *transformacja*. Oczywiście w języku kolokwialnym, niekiedy również w dyskursie akademickim, słowo „evolucja” jest stosowane w bardzo szerokim znaczeniu, także w odniesieniu do świata nieorganicznego i mentalnego, często jako synonim wyżej wymienionych terminów. Nie czynię więc Doktorantce zarzutu, szkoda jednak, że nie wprowadziła do rozprawy noty komentującej wybór terminu *evolucja*.
- Już w Streszczeniu Autorka stwierdza „*Efektom badań jest weryfikacja tezy, że DBN stanowi docelowy etap ewolucji JHP BN i JHP KABA, języków posiadających ogromny potencjał użyteczny w budowaniu nowego narzędzia opracowania dokumentów w katalogach bibliotecznych*” (str. 5). O ile nie ma wątpliwości, że DBN stanowi etap rozwoju z udziałem języków JHP BN i JHP KABA, o tyle uznanie tego etapu za docelowy przypomina, *mutatis mutandis*, określenie Francisa Fykuyamy o końcu historii. Nie ma powodów by uznać DBN za finał rozwoju narzędzi opracowywania dokumentów w katalogach bibliotecznych Biblioteki Narodowej.

- Na str. 254 znajduje się stwierdzenie: „*Kwestią niepodważalną jest dzisiaj fakt, że formaty MARC są przestarzałe i zostaną zastąpione przez inną, nowszą postać zapisu. Jednak również oczywiste jest to, że dane zapisane w tych właśnie formatach, aby zostały przekonwertowane do nowego formatu, muszą w nim być najpierw prawidłowo zapisane. Brak konsekwencji i porządku w obecnej formie zapisu grozi bezpowrotną utratą danych w przyszłości*”. Ta trafna uwaga byłaby szczególnie cenna, gdyby Autorka dołączyła do niej szerszy komentarz dotyczący takiej konwersji.
- Na str. 6. Autorka pisze „*Rozprawa dowodzi, że zmieniające się środowisko, w którym funkcjonują języki informacyjno-wyszukiwawcze, wymusza zmiany, które w perspektywie diachronicznej imitują proces ewolucji*”. Słowo „dowodzi” jest użyte niefortunnie, lepiej posłużyć się słowem „pokazuje” albo „uzasadnia”. Dowody należy raczej zarezerwować dla systemów aksjomatycznych z udziałem dedukcji.
- Rozprawa jest bardzo obszerna, liczy 387 strony tekstu (w formacie pdf), z czego aneksy zajmują około 100 stron. Sądzę, że bez uszczerbku dla jej wartości merytorycznej możliwe jest jej skrócenie, m.in. przez zastąpienie tabel zawartych w aneksach ich reprezentatywnymi podzbiorami, a kompletne tabele opublikować gdzieindziej (np. w Internecie).

8. *Jaka jest przydatność rozprawy dla nauk informacyjnych i/lub humanistycznych ?*

Tematyka rozprawy, zawarte w niej informacje szczegółowe oraz propozycje związane z realizacją jej celu z pewnością pomogą w badaniach i działaniach praktycznych dotyczących prac nad oceną i przydatnością narzędzi opartych na językach hasel przedmiotowych oraz nad pracami dotyczącymi języka postkoordynowanego Deskryptory Biblioteki Narodowej (DBN). Niewątpliwie pozytywnie wpłynęłaby to także na zakres i sposób korzystania z systemów informacyjno-wyszukiwawczych w różnego rodzaju „dużych” bibliotekach (zwłaszcza akademickich), które udostępniają swoje zasoby i narzędzia wyszukiwawcze w sieci. Jednocześnie rozprawa wyraźnie przyczynia się do poszerzenia pola badawczego bibliotekoznawstwa i nauki o informacji, włączając weń problematykę rozwoju języków hasel przedmiotowych w stronę postkoordynowanych języków typu DBN. Uzyskane wyniki stwarzają także dobrą podstawę do kontynuowania prac praktycznych i badawczych w tym zakresie.

9. *Do której kategorii recenzent zalicza rozprawę ?*

Rozprawa spełnia warunki, które są określone przez odnośną ustawę.

D. Wniosek

Rozprawa autorstwa mgr Marii Nasiłowskiej zawiera charakterystykę i analizę dwóch języków hasel przedmiotowych (JHP BN i JHP KABA) i ich wykorzystanie do utworzenia metodyki dotyczącej prac prowadzonych w Bibliotece Narodowej nad językiem deskryptorowym DBN. Stwierdzam, że Autorka podjęła istotny i aktualny temat badawczy, jednoznacznie sformułowała cel rozprawy, a do jego osiągnięcia posłużyła się trafnie wybraną przez siebie metodyką. Doktorantka wykazała bardzo dobrą znajomość literatury przedmiotu i orientację w zakresie teoretycznych i praktycznych zagadnień dotyczących języków hasel przedmiotowych i innych narzędzi opracowania dokumentów w katalogach bibliotecznych. Uzyskane przez nią wyniki mają walor teoretyczny i praktyczny. W tej pierwszej sprawie są dobrym przyczynkiem do rozszerzenia pola badawczego bibliotekoznawstwa, a w drugiej kwestii są dobrą wskazówką do oceny i ulepszania istniejących systemów oraz projektowania i implementacji nowych systemów, zwłaszcza w Bibliotece Narodowej. Otrzymane rezultaty są również podstawą do prowadzenia dalszych badań.

Stwierdzam, że bogactwo materiału empirycznego oraz jego skrupulatna analiza i sposób wykorzystania w związku z językiem DBN przedstawione w pracy mgr Marii Nasiłowskiej upoważniają mnie do stwierdzenia, iż jej rozprawa spełnia wymagania, które dotyczą formy i treści rozpraw doktorskich podane w obowiązujących przepisach. Wnioskuje zatem o dopuszczenie mgr Marii Nasiłowskiej do kolejnego etapu przewodu doktorskiego.

Warszawa, 2 marca, 2019 r.

.....
Mieczysław Muraszkiewicz